

OBSAH

PREDSLOV	7
ÚVOD	9
1 FINANČNÝ SYSTÉM AKO SÚČASŤ EKONOMICKÉHO SYSTÉMU	11
1.1 Funkcie financií v kontexte historického vývoja a ich foriem	12
1.2 Ako by sme mohli výstižne charakterizovať finančný systém?	13
1.3 Všeobecné charakteristiky a základné princípy Metodiky ESA 2010	16
1.4 Finančný systém a VUCA a BANI World	21
2 FINANČNÉ TRHY AKO SÚČASŤ FINANČNÉHO SYSTÉMU	28
2.1 Inštitúcie finančného trhu	31
2.2 Typy obchodov na finančných trhoch	31
2.3 Typy investičných aktív	32
2.3.1 Akcie	33
2.3.2 Dlhopisy	37
2.3.3 Finančné deriváty	41
2.3.4 Komodity	46
2.3.5 Produkty kolektívneho investovania	48
2.4 Investičný proces	50
3 FINANČNÉ DOMÁCNOSTI AKO SÚČASŤ FINANČNÉHO SYSTÉMU	53
3.1 Makroekonomické súvislosti financií domácností	54
3.1.1 Sektor domácností podľa Európskeho systému účtov (ESA 2010) ..	55
3.1.2 Vymedzenie pojmu rodina	56
3.1.3 Domácnosť a typy domácností	58
3.1.4 Využitie údajov o domácnostiach vo vybraných makroekonomických štatistikách	61
3.2 Mikroekonomický pohľad na financie domácností	62
3.2.1 Domácnosti a ich potreby	63
3.2.2 Od osobných financií k financiám domácností	65
3.2.3 Rozpočet domácnosti	73

4	FINANCIE VEREJNÉHO SEKTORA	79
4.1	Príčiny a podstata existencie verejného sektora	81
4.2	Podstata verejného sektora	82
4.3	Priestorový aspekt verejných financií	85
4.4	Podstata a logika rozpočtového hospodárenia	86
4.4.1	Rozpočet EÚ ako nadnárodný rozpočet	87
4.4.2	Centrálny (národný, štátny, federálny) rozpočet	88
4.4.3	Rozpočty nižších vládnych úrovní	95
4.5	Podstata a logika mimorozpočtového hospodárenia	97
4.5.1	Rozpočty (štátnych a neštátnych účelových) fondov	97
4.5.2	Rozpočty verejných (štátnych, verejnoprospešných) podnikov alebo organizácií	98
4.6	Vzťah rozpočtovej politiky k finančnej, fiškálnej a hospodárskej politike	99
4.6.1	Finančná, rozpočtová a fiškálna politika	100
4.7	Verejná kontrola – inštitúcie, subjekty kontroly a význam kontroly	100
4.7.1	Verejné obstarávanie v kontexte právnej regulácie verejných financií	102
4.8	Financie tretieho sektora	103
5	PODNIKOVÉ FINANCIE AKO SÚČASŤ FINANČNÉHO SYSTÉMU	106
5.1	Podniky a ich členenie podľa právnej formy a veľkosti	107
5.2	Cieľ podnikových financií	111
5.3	Výkazy účtovnej závierky ako kľúčový zdroj informácií	115
5.3.1	Súvaha	116
5.3.2	Výkaz ziskov a strát	130
5.3.3	Prehľad o peňažných tokoch (výkaz cash flow)	133
6	BANKOVÝ SYSTÉM AKO SÚČASŤ FINANČNÉHO SYSTÉMU	137
6.1	Historický vývoj bankového systému a jeho úloha v jednotlivých spoločenských systémoch	138
6.2	Komerčná banka a jej sprostredkovateľská úloha	138
6.2.1	Komerčná banka ako podnikateľský subjekt	139
6.2.2	Bilancia komerčnej banky	141
6.2.3	Likvidita a solventnosť komerčnej banky	143
6.3	Riziká bánk	145
6.4	Operácie komerčných bánk	147
6.4.1	Vkladové operácie komerčných bánk	148
6.4.2	Aktívne operácie komerčných bánk	152
6.4.3	Medzibankový platobný styk a zúčtovanie	153
6.4.4	Ostatné špecializované operácie komerčných bánk	154
6.4.5	Aktuálne otázky regulácie bankovníctva	156

7	CENTRÁLNA BANKA AKO SÚČASŤ FINANČNÉHO SYSTÉMU...	159
7.1	Centrálna banka a jej význam pre spoločnosť	159
7.2	Menová politika ako dynamický proces	162
7.2.1	Nástroje menovej politiky	168
7.3	Emisia, tvorba a riadenie obehu peňazí	175
7.3.1	Peňažná zásoba a peňažné agregáty	177
7.4	Mena, devízové trhy a medzinárodný finančný systém	180
8	FINANCIE V POISTNÝCH VZŤAHOCH	191
8.1	Čo je poistenie.	192
8.2	Ako funguje poistenie?	193
8.3	Čo sa dá poistiť alebo znaky poistiteľných rizík	197
8.3.1	Riziko a jeho podstata pre potreby poistenia	197
8.3.2	Klasifikácia rizík	199
8.3.3	Kritériá poistiteľných rizík.	200
8.4	Prečo je potrebné poistenie alebo prínosy poistenia pre spoločnosť a náklady spoločnosti vo vzťahu k poisteniu	201
8.4.1	Prínosy poistenia pre spoločnosť	201
8.4.2	Náklady spoločnosti na poistenie.	205
8.5	Poistné vzťahy ako súčasť finančného systému	207
8.5.1	Poistné vzťahy v systéme verejného poistenia	208
8.5.2	Poistné vzťahy v systéme súkromného poistenia	211
8.6	Klasifikácia súkromných poistení podľa poistných druhov	212
8.6.1	Životné poistenie	212
8.6.2	Neživotné poistenie	213
	ZÁVER.....	217
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY A ZDROJOV.....	219

Finančná gramotnosť je schopnosť porozumieť a následne správne používať finančné pojmy ako úver, úrok, dlh, rozpočet, úspory, investície, dane, poistenie, ale aj financie a peniaze. Prečo je aj finančná gramotnosť dôležitá? Môže pomôcť jednotlivcovi (domácnosti), firme (podniku), vláde (štátnym organizáciám) správne, zodpovedne zostaviť rozpočet, sporiť si na krátkodobé, ale aj na dlhodobé ciele, investovať do správnej komodity, porozumieť úverom a dlhom, rozhodnúť sa, či a ako poistiť svoj život, zdravie a majetok voči riziku. Finančná gramotnosť pomôže zvládnuť aj ťažké finančné obdobia, finančné situácie a pomôže napríklad prijímať správne finančné rozhodnutia aj v čase krízy. Výzvu byť finančne gramotný môžeme podporiť štúdiom predmetu financií.